

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 25.04.2006
COM(2006) 173 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN
HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**Het i2010-actieplan voor de elektronische overheid: Versnelde invoering van de
elektronische overheid voor het nut van iedereen**

{SEC(2006) 511}

INHOUD

1.	Het i2010-actieplan voor de elektronische overheid – Doelstellingen en verwachtingen voor 2010	3
2.	Niemand buiten de boot laten vallen: bevordering van inclusie met behulp van e-overheid.....	5
3.	Zorgen voor efficiëntie en doeltreffendheid	6
3.1.	Meten.....	7
3.2.	Uitwisseling van ervaring	7
4.	Kerndiensten met hoge impact voor burger en bedrijfsleven	8
5.	Scheppen van belangrijke randvoorwaarden	9
6.	Verbetering van participatie en democratische besluitvorming in Europa	11
7.	Beheer en uitvoering van het i2010-actieplan voor de elektronische overheid	12
8.	Conclusies	13

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN
HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**Het i2010-actieplan voor de elektronische overheid: Versnelde invoering van de
elektronische overheid voor het nut van iedereen**

(Voor de EER relevante tekst)

**1. HET I2010-ACTIEPLAN VOOR DE ELEKTRONISCHE OVERHEID – DOELSTELLINGEN
EN VERWACHTINGEN VOOR 2010**

De Commissie presenteert hierbij haar Actieplan voor de elektronische overheid (e-overheid), een geïntegreerd deel van het i2010-initiatief voor werkgelegenheid en groei in de informatiemaatschappij, dat erop gericht is een bijdrage te leveren tot de uitvoering van de Lissabon-agenda en ander beleid van de Europese Gemeenschap.

Landen die hoog scoren wat betreft openheid en efficiency van de publieke sector en de snelheid waarmee zij op e-overheid inspelen, staan ook hoog genoteerd op de ranglijsten voor economische prestaties en concurrentievermogen¹. Dit duidelijke verband tussen de concurrentiekracht, het innovatievermogen en de kwaliteit van de overheidsdiensten van een land betekent dat beter bestuur in de geglobaliseerde economie een must is. Met e-overheid kunnen overheidsinstanties een belangrijke bijdrage leveren tot de tenuitvoerlegging van de Lissabon-agenda.

Met het oog op modernisering en innovatie is het van even groot belang meer vaart te zetten achter de introductie van e-overheid, omdat de overheden zich voor grote uitdagingen zien gesteld, zoals vergrijzing, klimaatverandering en terrorisme. Tegelijkertijd vraagt de burger om betere diensten en meer veiligheid en democratie, en het bedrijfsleven om minder bureaucratie en meer efficiency. Doordat de Europese Unie blijft groeien en meer diversiteit vertoont, dienen zich nieuwe behoeften en eisen aan, zoals naadloos op elkaar aansluitende overheidsdiensten aan weerszijden van de grenzen. Die moeten de burger meer mogelijkheden bieden op het gebied van mobiliteit en ondernemen in Europa. E-overheid kan de overheden helpen op dergelijke behoeften en eisen in te spelen.

Het succes en de mogelijkheden van e-overheid zijn nu al duidelijk geworden dankzij het feit dat diverse EU-landen op dit vlak tot de wereldtop behoren. Elk jaar bespaart in Denemarken de belastingbetaler €150 miljoen uit en het bedrijfsleven €50 miljoen dankzij elektronische facturering. Bij invoering in de gehele EU zou jaarlijks tot €50 miljard euro kunnen worden bespaard. In België kunnen gehandicapten hun toelage nu binnen enkele seconden via internet aanvragen, terwijl dit vroeger drie of vier weken in beslag nam. De besparingen, het gemak en de voordelen hiervan kunnen overal en voor alle burgers in Europa voelbaar worden.

---

¹ World Economic Forum Global Competitiveness Reports, European Commission Innovation Trendcharts and Scoreboards, UN Global eGovernment Readiness Reports (2003, 2004, 2005).

Met dit actieplan wil de Commissie bereiken dat:

- er sneller concrete voordelen voor alle burgers en bedrijven worden behaald;
- e-overheid op nationaal niveau geen nieuwe belemmeringen voor de interne markt veroorzaakt door versnippering en gebrek aan interoperabiliteit;
- er meer wordt geprofiteerd van e-overheid op EU-niveau dankzij schaalvoordelen bij initiatieven van de lidstaten en door samen een antwoord te vinden op gemeenschappelijke Europese uitdagingen;
- dat alle stakeholders in de EU samenwerken bij het ontwerpen en implementeren van e-overheidsoplossingen.

Het actieplan steunt in het bijzonder op de Ministersverklaring² van de 3e Ministersconferentie over e-overheid, waarop duidelijke verwachtingen zijn geformuleerd ten aanzien van de grootschalige, meetbare voordelen van e-overheid die in 2010 moeten zijn bereikt. De Commissie verheugt zich over deze verklaring en over het engagement van de lidstaten en de particuliere sector³. Het actieplan bouwt voort op de uitstekende coördinatie met nationale initiatieven ten aanzien van e-overheid in het kader van de werkgroep e-overheid van de Adviesgroep eEurope.

Het actieplan concentreert zich rond de bijdrage van de Europese Commissie ter ondersteuning van doelstellingen van de lidstaten en het Gemeenschapsbeleid, in het bijzonder de Lissabon-strategie, de interne markt, betere regelgeving en het Europees burgerschap.

Het actieplan spitst zich toe op vijf belangrijke e-overheidsdoelstellingen waarvoor specifieke doelstellingen voor 2010 zijn geformuleerd⁴:

- **niemand buiten de boot laten vallen:** bevordering van inclusie" met behulp van e-overheidsdiensten zodat iedereen tegen 2010 kan profiteren van gemakkelijk toegankelijke, betrouwbare en innovatieve diensten;
- **zorgen voor efficiëntie en doeltreffendheid:** tegen 2010 moeten er aanzienlijke verbeteringen zijn bereikt wat betreft tevredenheid van de gebruiker, transparantie, verantwoordingsplicht, administratieve rompslomp en efficiëntie;
- **invoering van kerndiensten met hoge impact** voor burger en bedrijfsleven: tegen 2010 moeten alle aanbestedingen elektronisch worden gepubliceerd en de helft daarvan moet ook langs elektronische weg worden afgewikkeld⁵; over andere online-diensten voor de burger moeten afspraken over samenwerking worden gemaakt;

---

² 24 november 2005, Manchester, Verenigd Koninkrijk:

<http://www.egov2005conference.gov.uk/documents/proceedings/pdf/051124declaration.pdf>.

³ Verklaring van de EICTA over e-overheid van 25 november 2005.

⁴ De eerste vier hiervan zijn verkort overgenomen uit de ministersverklaring.

⁵ Voor overheidsopdrachten boven de EG-drempel, zie punt 4.

- **scheppen van belangrijke randvoorwaarden:** tegen 2010 moeten burgers en bedrijven overal in Europa kunnen profiteren van handige, veilige en interoperabele toegang tot overheidsdiensten;
- **verbetering van participatie en democratische besluitvorming:** tegen 2010 moeten instrumenten worden gedemonstreerd waarmee de maatschappelijke discussie en de rol van de burger in het democratisch besluitvormingsproces kunnen worden versterkt.

2. NIEMAND BUITEN DE BOOT LATEN VALLEN: BEVORDERING VAN INCLUSIE MET BEHULP VAN E-OVERHEID

Bij een "inclusieve" elektronische overheid:

- **wordt de digitale kloof bestreden** door te voorkomen dat mensen buiten de boot vallen wanneer overheidsdiensten online worden aangeboden;
- worden de kansen van een **inclusief, op ICT gebaseerd beleid** benut dankzij de nieuwe mogelijkheden van e-overheid.

Op ICT gebaseerde overheidsdiensten helpen de sociale cohesie te consolideren en zorgen dat de minder begunstigen tegen minder belemmeringen aanlopen. Websites van overheden voldoen nog lang niet aan alle richtsnoeren inzake e-toegankelijkheid⁶. Daarnaast zullen de gebruikers behoefte blijven hebben aan andere kanalen dan internet, zoals digitale tv, mobiele en vaste telefoons, en/of persoonlijke contacten.

De lidstaten hebben voor zichzelf inclusiviteitsdoelstellingen voor e-overheid vastgesteld om ervoor te zorgen dat tegen 2010 iedereen, ook sociaal minder begunstigen, volop profiteert van e-overheid en dat Europese overheidsdiensten beter toegankelijke overheidsinformatie en -diensten aanbieden waarin het publiek ook meer vertrouwen stelt, door innovatieve toepassing van ICT, zodat de gebruikers ook meer overtuigd raken van de voordelen van e-overheid en de verbeterde vaardigheden en ondersteuning van alle gebruikers.

De Commissie zal de lidstaten helpen deze doelstellingen te realiseren, conform de mededeling over e-toegankelijkheid⁷ en de agenda voor e-inclusie voor 2008 die deel uitmaakt van het op inclusie gerichte i2010-beleid ten aanzien van ICT. Op basis van deze agenda zullen vanaf 2008 nieuwe specifieke activiteiten plaatsvinden.

---

⁶ eAccessibility of Public Sector Services in the EU, november 2005, verslag van het Britse Voorzitterschap.

⁷ Mededeling over e-toegankelijkheid, COM(2005) 425.

De Europese Commissie zal in open samenwerking met de lidstaten, de particuliere sector en het maatschappelijk middenveld, en in coördinatie met EPAN (Netwerk voor Openbaar Bestuur), de volgende specifieke initiatieven nemen:	
2006	Afspraken maken met de lidstaten over een stappenplan met meetbare doelstellingen en mijlpalen om uiterlijk in 2010 alle burgers van e-overheid te laten profiteren.
2007	Samen met de lidstaten een gemeenschappelijke gids opstellen en goedkeuren waarin de ontwikkelingen op het gebied van e-overheid worden afgestemd op de mededeling inzake e-toegankelijkheid.
2008	Specificaties opstellen voor multiplatform-afgiftestrategieën voor diensten waarmee e-overheidsdiensten via allerlei kanalen, zoals digitale tv, mobiele en vaste telefoons en andere interactieve media, toegankelijk worden gemaakt.

Tussen 2006 en 2010:

- Met onderzoekprojecten, uitrolexperimenten, ondersteuning door de Structuurfondsen (voor zover zinvol), beleidsstudies en gemeenschappelijke specificaties voor gerelateerde EG-programma's zal worden ingespeeld op de behoeften van de gebruikers, waarbij de nadruk zal worden gelegd op kostenefficiënte oplossingen voor personalisering, gebruikersinteractie en meertaligheid van e-overheidsoplossingen.

- De uitwisseling van praktijkervaring zal worden afgestemd op de uitwisseling van nationale ervaring die in het kader van EPAN wordt opgedaan, waarbij de nadruk zal worden gelegd op meerkanaalsstrategieën, inclusieve beleidsvormen en oplossingen op basis van goede praktijken.

3. ZORGEN VOOR EFFICIËNTIE EN DOELTREFFENDHEID

Efficiënte diensten besparen tijd en geld en doeltreffende diensten zijn nuttiger voor de burger, het bedrijfsleven en de overheid, conform de vijf doelstellingen van dit actieplan. Zij bieden voordelen op drie niveaus: a) voor de burger en het bedrijfsleven, b) voor de overheden en c) voor de maatschappij en de economie in het algemeen.

De lidstaten verwachten dat **tegen 2010 dankzij e-overheid de tevredenheid van de burger over de diensten van de overheid zal zijn toegenomen en de administratieve rompslomp voor het bedrijfsleven en de burger sterk zal zijn verminderd. Bovendien zou de publieke sector tegen 2010 door innovatief gebruik van ICT een aanzienlijke efficiëntiewinst kunnen boeken en de transparantie en verantwoordingsplicht kunnen verbeteren.**

Ofschoon het merendeel van de uitdagingen een nationaal of subnationaal karakter heeft, vertegenwoordigt het optreden van de Europese Commissie een toegevoegde waarde door voor alle vijf doelstellingen van dit actieplan op twee verschillende manieren steun te verlenen: door het verzamelen van kwantitatieve gegevens (meten) en door het uitwisselen van ervaring.

3.1. Meten

Het verstrekken van relevante informatie⁸ en het kwantificeren, benchmarken⁹, meten en vergelijken van de effecten en voordelen zijn essentieel voor de popularisering van e-overheid. Er is vooruitgang geboekt bij het ontwikkelen van een gemeenschappelijk raamwerk voor het meten van de impact en de voordelen van e-overheid, zoals bij het benchmarken van gemeenschappelijke indicatoren (op basis van nationale metingen of metingen op Europese schaal) en case based learning met behulp van meetbare indicatoren¹⁰. Langzamerhand komen er economische modellen die verder moeten worden ontwikkeld als hulpmiddel om te bepalen hoe de gegevens kunnen worden gebruikt, b.v. voor het ontdekken van de relatie tussen investeringen en productiviteit binnen een e-overheidsproject of de bijdrage van e-overheidsbeleid en –programma's aan de groei van het BBP, de werkgelegenheid of de sociale cohesie.

3.2. Uitwisseling van ervaring

In brede kring wordt erkend dat er behoefte is aan meer uitwisseling van ervaringen¹¹. Hiervoor zijn en worden mechanismen ingevoerd zoals het eGovernment Good Practice Framework¹², de Waarnemingspost e-overheid¹³, de portaalsite Uw Europa¹⁴, het TESTA-netwerk¹⁵ en Single Window Customs¹⁶.

Zij maken risicospreiding en schaalvoordelen mogelijk bij het onderzoek naar innovatieve oplossingen en reproduceerbare bouwstenen voor innovatie en uitwisseling van goede praktijken. Dit zou ook de eigen werkzaamheden van de Commissie op het gebied van eCommissie moeten omvatten¹⁷. Er dient beter gebruik te worden gemaakt van de EPAN-resultaten voor innovatieve overheidsdiensten door deze te koppelen aan de door de Commissie gesteunde goede praktijken.

Voorgesteld wordt de duurzaamheid van infrastructuurdiensten op korte tot middellange termijn te bevorderen via EG-programma's en nationale/regionale financiering. Voor duurzaamheid op lange termijn zal nog naar oplossingen moeten worden gezocht¹⁸.

---

⁸ Eurostat-enquêtes onder huishoudens en bedrijven in de lidstaten leveren belangrijke informatie over de "inclusiviteit" van e-overheid en e-aanbesteding.

⁹ Zesde online-meting ten behoeve van de benchmarking van basisdiensten van e-overheid in het kader van MODINIS (2006) en een nieuw proefproject voor de verbetering van benchmarking-indicatoren voor e-overheid.

¹⁰ De eGEP-studie in het kader van MODINIS inzake de financiering, voordelen en economische aspecten van e-overheid, http://europa.eu.int/egovernment_research.

¹¹ Ministersverklaring van de tweede ministerconferentie over e-overheid van 7 juli 2003 in Como, Italië; Mededeling over e-toegankelijkheid van 2003, COM(2003) 567; Conclusies van de Raad over e-overheid, december 2003.

¹² <http://egov-goodpractice.org>.

¹³ Waarnemingspost e-overheid: <http://europa.eu.int/egovo>.

¹⁴ <http://europa.eu.int/youreurope>.

¹⁵ <http://europa.eu.int/idabc/en/document/2097/556>.

¹⁶ http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/common/publications/com_reports/customs/index_en.htm.

¹⁷ eCommissie 2006-2010, Enabling Efficiency and Transparency, 22 november 2005.

¹⁸ Met betrekking tot het IDABC-programma bepalen artikel 10, lid 8, en artikel 3, sub d), van Besluit 2004/387/EG (PB L 144 van 30.4.2004, zie rectificatie PB L 181 van 18.5.2004, blz. 25) van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 dat er mechanismen voor de financiële en operationele duurzaamheid van de IDABC-infrastructuur moeten worden gedefinieerd.

De Europese Commissie zal in samenwerking met de lidstaten, de particuliere sector en het maatschappelijk middenveld de volgende maatregelen treffen:	
2006	De Commissie zal samen met de lidstaten een voorstel doen voor een gemeenschappelijk raamwerk voor het meten van de effecten van e-overheid, dat vervolgens zal worden bijgesteld.
2007	Conform het raamwerk voor i2010-benchmarking zullen benchmarking en case based analyse van de impact en de voordelen op basis van gemeenschappelijke indicatoren plaatsvinden, waarbij gebruik zal worden gemaakt van de gegevens die de lidstaten verstrekken om de vooruitgang van dit actieplan te meten.
2006	De Commissie zal samen met de lidstaten mechanismen beproeven die de financiële en operationele duurzaamheid op lange termijn moeten garanderen bij de uitwisseling van ervaringen, faciliteiten en diensten.

Tussen 2006 en 2010 zal de Commissie actief de uitwisseling van middelen, goede praktijken en ervaringen op het gebied van e-overheid blijven stimuleren.

4. KERNDIENSTEN MET HOGE IMPACT VOOR BURGER EN BEDRIJFSLEVEN

Er wordt vooruitgang geboekt bij het afwerken van de e-overheidsagenda door honderden diensten van de overheid te moderniseren. Meestal gaat het daarbij om lokale, regionale of nationale diensten, maar sommige met een grensoverschrijdend karakter zijn van grote betekenis voor de burger, het bedrijfsleven en de overheid, waardoor zij als vlaggenschip voor e-overheid in Europa kunnen dienen. Zij moeten ook zorgen voor voldoende engagement op het hoogste niveau en voor een behoorlijke vraag naar essentiële voorwaarden (key enablers) zoals elektronische identificatie en interoperabiliteit, elkaar wederzijds versterkende doelstellingen van dit actieplan (zie ook het volgende hoofdstuk). Bij de invoering van vlaggenschipdiensten moet de nadruk worden gelegd op het bereiken van een meetbare impact door ook te kijken naar het werkelijke *gebruik* en niet alleen naar de elektronische toegankelijkheid van dergelijke diensten.

Elektronische aanbesteding van overheidsopdrachten is een van die diensten met hoge impact. De inkomsten van de overheden bedragen circa 45% van het BBP en overheidsinstanties doen van dat geld weer aankopen in Europa voor een bedrag van 15 à 20% van het BBP, d.w.z. tussen 1500 en 2000 miljard euro per jaar. Met elektronische aanbesteding en facturering kan ongeveer 5% van de totale aanbestedingskosten en 10% of meer van de transactiekosten worden vermeden, een jaarlijkse besparing van tientallen miljarden euro's. In het bijzonder het MKB kan profiteren van de gemakkelijkere toegang tot de markt voor overheidsopdrachten, zodat het zijn ICT-capaciteit en daarmee zijn concurrentievermogen kan verbeteren.

Een hoog niveau van acceptatie van elektronische aanbestedingen is daarom uiterst wenselijk. De lidstaten hebben zich ertoe verbonden **alle overheidsinstanties in geheel Europa in staat te stellen 100% van hun opdrachten lang elektronische weg aan te besteden (voor zover**

dat wettelijk mogelijk is) en ervoor te zorgen dat minimaal 50% van de aanbestedingen boven de EG-drempel¹⁹ tegen 2010 ook langs elektronische weg wordt afgewikkeld.

In de periode 2006-2010 zal de Commissie in samenwerking met de lidstaten een verkenning maken van de diensten met hoge impact en een pan-Europese dimensie die het meest bijdragen tot de realisatie van de Lissabon-doelstellingen. Daarbij zal specifieke aandacht worden geschonken aan mobiliteitsdiensten voor de burger, zoals betere diensten gericht op het zoeken naar werk, diensten op het gebied van sociale zekerheid, zoals pan-Europese elektronische medische dossiers en elektronische doktersrecepten, uitkeringen en pensioenen, alsmede onderwijsdiensten met het oog op studeren in het buitenland. Andere essentiële diensten die kunnen worden overwogen zijn onder meer de inschrijving van bedrijven in het handelsregister en de terugbetaling van BTW voor bedrijven. Voorts dient te worden geprofiteerd van de mogelijkheden tot synergie met de Structuurfondsen en het beleid inzake lokale/regionale ontwikkeling.

Grensoverschrijdende elektronische aanbesteding is gekozen als de eerste toepassing waarop de nadruk zal worden gelegd. De desbetreffende activiteiten dienen ter ondersteuning van het in 2004 met de lidstaten overeengekomen actieplan voor elektronische aanbestedingen²⁰. Zij moeten het tempo van de op grensoverschrijdende oplossingen gerichte ontwikkelingen van de lidstaten helpen opvoeren.

De Europese Commissie zal in samenwerking met de lidstaten, de particuliere sector en het maatschappelijk middenveld de volgende maatregelen treffen:	
2006	Afspraken maken met de lidstaten over een stappenplan waarin meetbare doelstellingen en mijlpalen worden vastgelegd. Daardoor moet tegen 2010 100% van alle aanbestedingen elektronisch beschikbaar zijn en 50% ervan ook elektronisch worden afgewikkeld.
2007	Op basis van bestaande of momenteel in ontwikkeling zijnde oplossingen van de lidstaten sneller gemeenschappelijke specificaties vaststellen voor de kernelementen van grensoverschrijdende elektronische aanbestedingen en praktijkexperimenten uitvoeren.
2009	Proefintroductions evalueren en de resultaten verspreiden door de gehele EU.
2010	De voortgang bij projecten voor grensoverschrijdende elektronische aanbestedingen in de lidstaten evalueren.

Tussen 2006 en 2010 zullen met de lidstaten afspraken worden gemaakt over samenwerking op het gebied van aanvullende e-overheidsdiensten met hoge impact.

5. SCHEPPEN VAN BELANGRIJKE RANDVOORWAARDEN

E-overheid heeft een kritiek stadium bereikt. Om significante vooruitgang te boeken moeten bepaalde essentiële randvoorwaarden (key enablers) aanwezig zijn, die er met name voor

¹⁹ Vanaf circa €50.000 voor gewone overheidsdiensten tot €6 mln voor openbare werken.

²⁰ Actieplan voor de implementatie van het wettelijk kader voor elektronische aanbestedingen (Richtlijn 2004/18/EG en Richtlijn 2004/17/EG), COM(2004) 841.

moeten zorgen dat de diensten met hoge impact effectief kunnen zijn. Met name elektronisch identificatiebeheer (eIDM) voor toegang tot openbare diensten, elektronische authenticatie van diensten en elektronische archivering worden als key enablers beschouwd.

De EU-landen zijn al begonnen met de invoering van eIDM om tegemoet te komen aan nationale dienstenbehoeften, culturele tradities en eigen voorkeuren ten aanzien van gegevensbescherming. Een geharmoniseerde nationale identiteitskaart zou kunnen dienen als een van de specifieke instrumenten om eIDM voor openbare diensten te implementeren, maar dit is een nationale keuze. Biometrische nationale identiteitskaarten en eIDM voor openbare diensten zijn evenwel zeker geen synoniemen: nationale identiteitskaarten dienen de openbare veiligheid, bijvoorbeeld door het geïntegreerd grensbeheer te vergemakkelijken en de terrorismebestrijding te ondersteunen, terwijl elektronische identificatie voor openbare diensten de toegang tot gepersonaliseerde, slimmere diensten gemakkelijker moet maken.

De lidstaten erkennen hoe belangrijk eIDM is om **tegen 2010 de Europese burger en het bedrijfsleven in staat te stellen gebruik te maken van een veilig en handig elektronisch hulpmiddel dat op lokaal, regionaal of nationaal niveau wordt afgegeven en dat kan dienen om zich te legitimeren voor overheidsdiensten in eigen land of in een andere lidstaat.**

De Europese Commissie stelt voor om een pragmatische aanpak te kiezen voor de interoperabiliteit van verschillende eIDM-systemen. Daarbij moeten de verschillende nationale benaderingen en oplossingen worden gerespecteerd zonder dat er belemmeringen worden opgeworpen voor grensoverschrijdende diensten.

Overwogen zal worden een publieke raadpleging te organiseren om een actueel beeld te krijgen van de meningen over de acceptatie door het publiek. De elektronische handtekening is een technologie die in het eIDM-proces kan worden gebruikt. De Commissie zal bij nieuwe activiteiten in het kader van de richtlijn Elektronische handtekeningen actief streven naar wederzijdse erkenning en interoperabiliteit van elektronische handtekeningen om belemmeringen op de interne markt uit de weg te ruimen. De Commissie zal eveneens overwegen of wettelijke maatregelen nodig zijn voor de ontwikkeling van elektronische identificatie en authenticatie voor overheidsdiensten.

Bovendien zullen elektronische documenten voor tal van diensten essentieel zijn. Denk bijvoorbeeld aan contracten voor overheidsopdrachten, doktersrecepten op afstand en onderwijscertificaten. Tussen 2006 en 2010 zal de Commissie samen met de lidstaten in de gehele EU een referentiekader voor geauthentiseerde elektronische documenten invoeren en een werkprogramma opstellen en uitvoeren met het oog op nauwere samenwerking bij het beheer en de authenticatie van en de grensoverschrijdende raadpleging van elektronische documenten en archieven van overheidsinstanties.

Ten slotte dient er gezorgd te worden voor interoperabiliteit, die als algemene randvoorwaarde moet worden gezien. Interoperabele, essentiële infrastructuurdiensten (zoals veilige communicatie tussen overheidsinstanties of grensoverschrijdende toegang tot registers), gemeenschappelijke specificaties, interoperabiliteitsrichtlijnen en herbruikbare software zijn stuk voor stuk essentiële bouwstenen voor een doeltreffende e-overheid. Er wordt gewerkt aan de invoering van een geactualiseerd Europees interoperabiliteitskader en

interoperabele e-overheidsdiensten op basis van normen, open specificaties en open interfaces worden gepromoot conform de plannen van de mededeling over interoperabiliteit²¹.

De Europese Commissie zal in samenwerking met de lidstaten, de particuliere sector en het maatschappelijk middenveld de volgende maatregelen treffen:	
2006	Afspraken maken met de lidstaten over een stappenplan met meetbare doelstellingen en mijlpalen voor de invoering van een Europees raamwerk voor eIDM op basis van interoperabiliteit en wederzijdse erkenning van nationale eIDM-systemen.
2007	Gemeenschappelijke specificaties overeenkomen voor interoperabele eIDM-systemen in de EU.
2008	Monitoring van grootschalige proefprojecten met interoperabele eIDM-systemen voor grensoverschrijdende diensten waarbij gebruik wordt gemaakt van gemeenschappelijke specificaties.
2009	Elektronische handtekeningen in Europa: Evaluatie van de acceptatie voor overheidsdiensten.
2010	Evaluatie van de acceptatie van het Europese eIDM-raamwerk voor interoperabele eIDM-systemen door de lidstaten.

6. VERBETERING VAN PARTICIPATIE EN DEMOCRATISCHE BESLUITVORMING IN EUROPA

Democratische besluitvorming en participatie stellen ons voor tal van uitdagingen: de opkomst bij nationale en Europese verkiezingen (zonder stemplicht) is overal in Europa doorgaans laag. Het besluitvormingsproces wordt in het algemeen als complexer dan vroeger ervaren: er zijn meer partijen en belangen in het spel en er moeten lastigere afwegingen worden gemaakt. De burger wordt steeds beter geïnformeerd en wil nauwer bij de besluitvorming worden betrokken. De overheden streven ernaar brede en "inclusieve" steun te krijgen voor het overheidsbeleid om dit doeltreffend ten uitvoer te kunnen leggen en nieuwe democratische en maatschappelijke verdeeldheid te voorkomen. Een beter besluitvormingsproces en meer participatie van burgers in alle fasen van het democratische besluitvormingsproces, ook op Europees niveau, zijn kritisch voor de samenhang binnen de Europese samenleving.

Momenteel dienen zich nieuwe kansen aan: in het bijzonder biedt de ICT de mogelijkheid om grote aantallen burgers bij de maatschappelijke discussie en de besluitvorming te betrekken, van op gemeentelijk tot op Europees niveau. Het internet heeft al tot nieuwe vormen van politieke expressie en maatschappelijke discussie geleid, zoals weblogs.

De interface tussen democratie, nieuwe technologieën, nieuwe vormen van maatschappelijke organisatie en governance is waar het bij e-democratie om draait. Bij de online-enquête over e-overheid zei 65% van de respondenten te verwachten dat e-democratie het democratisch

---

²¹ Mededeling over interoperabiliteit, COM(2006) 45.

tekort²² zal helpen verminderen. Er zijn goede voorbeelden van e-democratie te vinden. Toch moeten er nog vele vragen worden beantwoord en twijfels worden weggenomen, bijvoorbeeld met betrekking tot inclusiviteit en kwaliteit van de besluitvorming.

De rol van de Europese Commissie is de voorwaarden te scheppen voor samenwerking op Europees niveau, met name op het gebied van e-participatie, teneinde meer inzicht te kweken, het tempo van de vooruitgang op te voeren door wereldwijde uitwisseling van herbruikbare oplossingen, en de transparantie van de Europese instellingen en de participatie van de bevolking met behulp van ICT te verbeteren. Het eCommissie-initiatief en het Europees Transparantie-initiatief zullen hier eveneens toe bijdragen²³. Voorts zal in overleg met parlementen in de EU en andere betrokkenen worden geëxperimenteerd met beste praktijken en gemeenschappelijke specificaties voor hulpmiddelen die de burger dichter bij parlementaire besluitvormingsprocessen moet brengen.

De Commissie zal in overleg met de betrokkenen de volgende maatregelen treffen:	
2006-2010	Testen van ICT-hulpmiddelen die de transparantie van en de betrokkenheid bij de democratische besluitvorming moeten verhogen. Bevordering van de uitwisseling van ervaringen.
2006	Opstarten van een voorbereidende actie op het gebied van ICT-hulpmiddelen die de parlementaire besluitvorming moet verbeteren.
2007-2013	Prioriteit geven aan geavanceerde vormen van e-democratie bij het IST-onderzoekprogramma van KP7.

7. BEHEER EN UITVOERING VAN HET I2010-ACTIEPLAN VOOR DE ELEKTRONISCHE OVERHEID

De uitvoering van dit actieplan steunt grotendeels op samenwerking met de lidstaten en andere betrokkenen. Op EU-niveau wordt het actieplan ondersteund door programma's zoals Modinis²⁴, eTEN²⁵, IST²⁶, IDABC²⁷ en het toekomstige CIP²⁸ (Kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie).

Gezien de nuttige functie van de e-overheidssubgroep van leiders en vertegenwoordigers van de nationale initiatieven op het gebied van e-overheid, de productiviteit van hun aanpak en de praktische relaties met EPAN, zal de Commissie na overleg met de lidstaten voorstellen de groep op strategische niveau te handhaven onder het i2010-initiatief.

²² Online-raadpleging door DG Informatiemaatschappij en media, oktober-december 2005.

²³ Mededeling aan de Commissie van de voorzitter, mev. Wallström, dhr. Kallas, mev. Hübner, en mev. Fisher Boel inzake de start van een Europees Transparantie-initiatief, SEC(2005) 1300.

²⁴ http://europa.eu.int/information_society/eeurope/2005/all_about/modinis/.

²⁵ http://europa.eu.int/information_society/activities/eten/.

²⁶ <http://www.cordis.lu/ist/>.

²⁷ <http://europa.eu.int/idabc/>.

²⁸ http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/cip/.

De Commissie zal zich in samenwerking met de lidstaten en in nauw overleg met de betrokkenen bezighouden met het strategisch toezicht, de ontwikkeling van de stappenplannen en de monitoring van het Europees Actieplan voor e-overheid.

De groep zal verslag uitbrengen over de wijze waarop het actieplan wordt verwerkt in de nationale plannen voor e-overheid (de lidstaten hebben toegezegd in 2006 hierover te zullen rapporteren) en strategieën ontwikkelen voor specifieke onderwerpen, zoals e-overheid voor iedereen en op de burger gerichte diensten met hoge impact.

In de i2010-jaarverslagen en op de om de twee jaar te houden ministeriële conferenties zal een uitvoerige evaluatie worden gemaakt, zullen nieuwe oriëntaties voor de beleidsprioriteiten worden opgesteld en zal het actieplan worden bijgesteld op basis van de bereikte resultaten en ter bevordering van herbruikbare oplossingen.

De Commissie zal in samenwerking met het toekomstige Portugese Voorzitterschap in 2007 de vierde ministeriële e-overheid conferentie in Portugal organiseren.

Hoewel dit actieplan in de eerste plaats op het nut voor Europa is gericht, kunnen de ervaringen ook worden gebruikt om de internationale samenwerking te bevorden, waaronder die met de ontwikkelingslanden.

8. CONCLUSIES

Doeltreffende en innovatieve overheidsdiensten zijn essentieel voor een Europa dat de wereldwijde concurrentie aankan. E-overheid moet het potentieel van de overheidssector ontsluiten. Dit actieplan, dat werd aangekondigd in het i2010-initiatief, stippelt de weg uit naar e-overheid in Europa. Voorts dient het als brandpunt voor de EG-programma's, initiatieven en beleidsontwikkeling in de periode 2006-2010 en als praktisch instrument om vooruitgang te boeken door middel van stappenplannen en strategisch toezicht op prioriteitsgebieden. Om dit actieplan te doen slagen is samenwerking met alle betrokken een vereiste.